

Офіс Президента України

дд. 07.2022 № 15/д-01/33

На № _____

**ГОЛОВАМ ОБЛАСНИХ,
КИЇВСЬКОЇ МІСЬКОЇ ВІЙСЬКОВИХ
АДМІНІСТРАЦІЙ
(за списком)**

У межах ініціативи першої леді України Олени Зеленської «Без бар'єрів» громадська організація «Безбар'єрність» в рамках спільного проєкту з Програмою розвитку ООН «Громадянське суспільство задля розвитку демократії та прав людини в Україні», «Права людини для України» на підставі аналізу поточної ситуації, запиту цільових груп та проведених консультацій стосовно гуманітарного реагування в регіонах і впровадження мінімальних стандартів розроблено рекомендації щодо врахування безбар'єрності в гуманітарному реагуванні (відповідно до розпорядження КМУ № 883-р від 04.08.2021 «Про затвердження плану заходів на 2021 і 2022 роки з реалізації Національної стратегії із створення безбар'єрного простору в Україні на період до 2030 року»).

Надаємо Вам для використання в роботі рекомендації щодо врахування безбар'єрності в гуманітарному реагуванні на підставі Національної стратегії із створення безбар'єрного простору в Україні.

Додаток: на 4 арк.

Радник – уповноважений Президента України
з питань безбар'єрності

Taty Т.Ломакіна

РЕКОМЕНДАЦІЇ

щодо врахування безбар'єрності в гуманітарному реагуванні на підставі Національної стратегії зі створення безбар'єрного простору в Україні, в тому числі які можуть бути включені в порядок денний міжнародних організацій

1. Забезпечення фізичної безбар'єрності (доступності) закладів, які надають допомогу ВПО з маломобільних груп населення, в т.ч. люди з інвалідністю, літні люди, батьки з маленькими дітьми, вагітні жінки, особи з пораненнями та тяжкохворі та інш. (медичні заклади, ЦНАП, заклади соціального захисту тощо):

- вхідна група: пандуси, підйомники, ліфти, тактильна вказівна плитка, вказівники, в тому числі шрифтом брайля;
- облаштування просторів для очікування чи надання послуг, які відповідають потребам маломобільних груп: ремонт, закупівля меблів, техніки, інформаційних стендів тощо;
- облаштування туалетів, які відповідають потребам маломобільних груп;
- облаштування кімнат для годування або перепеленання дітей.

2. Програми планування та розвитку транспортних мереж, сталої мобільності, безбар'єрного міського простору, вуличної та дорожньої інфраструктури для громад, які отримали значний приплив ВПО, включаючи маломобільні групи населення, відповідна експертна та методична підтримка

3. Забезпечення достатньої кількості фахівців, які надають соціальні послуги для ВПО, в тому числі в центрах надання соціальних послуг, реабілітаційних центрах (фахівці із соціальної роботи за методологією кейс-менеджменту (ведення випадку), соціальні працівники тощо): навчання фахівців, виплата заробітної плати на певний період, забезпечення транспортом, технікою та інш.

4. Доступ до освіти для дітей, які переїхали з постраждалих громад, в тому числі для дітей з особливими освітніми потребами:

- Закупівля шкільних автобусів, облаштованих для перевезення дітей з інвалідністю;
- Облаштування елементів доступності в дошкільних та навчальних закладах: пандуси, ліфти, підйомники, туалетні кімнати, вхідні групи в навчальних кімнатах та інш.;
- Закупівля спеціального обладнання для навчання дітей з порушеннями зору та слуху (асистивні технології);
- Проведення навчання для педпрацівників та працівників дошкільних закладів;
- Закупівля та встановлення спеціального обладнання для харчування дітей;
- Запровадження або розвиток соціальної послуги супровід під час інклюзивного навчання, в тому числі проведення професійної підготовки асистента дитини, часткова або повна сплата заробітної платні (наприклад через партнерські ГО).

5. Забезпечення економічної безбар'єрності, в тому числі для ВПО (в тому числі людей передпенсійного або пенсійного віку, осіб з інвалідністю, жінок, батьків маленьких дітей) через впровадження програм для створення/розвитку бізнесу, релокейту бізнесу, що залишився на непідконтрольній території, соціальне партнерство, програми навчання для працедавців щодо створення робочих місць для осіб з інвалідністю, надання мікрогрантів для ВПО на самозайнятість тощо. Запровадження соціальної послуги (проведення апробації) супровід під час працевлаштування та на робочому місці за технологією кейс-менеджменту для осіб з інвалідністю, забезпечення необхідної кількості фахівців (можливо пілот на базі центру зайнятості)

6. Створення безбар'єрних хабів/коворкінгів для підприємців, фрілансерів, самозайнятих осіб, які не мають облаштованих робочих місць в новій громаді: з всією необхідною комп'ютерною та офісною технікою, меблями, високошвидкісним доступом до інтернету.

7. Доступний транспорт для маломобільних груп ВПО (це майже всі групи ВПО): закупівля громадського низькопідлогового транспорту на найпопулярніші маршрути, якими пересуваються ВПО, наприклад, там, де розташовані медичні, соціальні заклади, вокзали тощо. Облаштування зупинок громадського транспорту у відповідності до потреб маломобільних груп населення: тактильна плитка, достатня територія для пересування людини на кріслі колісному або батьків з дитячим візком, встановлення табло з демонстрацією та озвученням графіку громадського транспорту тощо для доступності інформації для осіб з порушеннями зору або слуху. Встановлення в громадському транспорті обладнання для озвучення та демонстрації маршруту слідування.

8. Послуги кар'єрних консультантів, фахівців HR з пошуку місця для працевлаштування для осіб з маломобільних груп населення, включаючи ВПО; забезпечення додатковим обладнанням та допоміжними засобами за рахунок грантів для безбар'єрних роботодавців; часткова компенсація податків за найману особу з числа маломобільних груп населення для стимулювання інклюзивного працевлаштування;

9. Проведення ремонтних робіт в місцях тимчасового поселення ВПО для забезпечення фізичної доступності для маломобільних груп: вхідні групи, туалетні та душові кімнати, пандуси, підйомники, ліфти та інш., маркування шрифтом брайля та обладнання тактильною плиткою для людей з порушенням слуху. Закупівля відповідних меблів для облаштування такого житла (наприклад, для людей, які пересуваються на кріслі колісному).

10. Будівництво з врахуванням принципів безбар'єрності житла для ВПО (гуртожитки, багатоквартирні будинки) або викуп приватного житла для подальшої передачі в тимчасову або постійну власність ВПО (за прикладом Грузії, Маріуполя тощо).

11. Закупівля медичного обладнання для проведення доказової (!) реабілітації в медичних закладах області: інсульти, поранення, захворювання ЖКТ після голодування, інвалідність тощо. В тому числі обладнання, яке дозволить отримувати медичну допомогу маломобільним групам населення (наприклад, підйомники для переміщення пацієнтів по палаті, достатня кількість крісел колісних, ходунків тощо, гінекологічні крісла для маломобільних жінок та інші).

12. Запровадження програми лояльності (податкова пільга, облаштування робочих місць, облаштування приміщення елементами доступності тощо) для працевлаштування осіб з інвалідністю

13. Модернізація дизайн-коду навігації на об'єктах транспортної інфраструктури (автовокзали, залізничні вокзали, аеропорти) з урахуванням потреб маломобільних груп населення, ремонт вхідної групи, туалетів тощо, кімнат для годування або переодягання дитини.

14. Встановлення світлофорів, зокрема озвучених для потреб осіб з порушеннями слуху зору, по маршрутах найбільш активного пересування ВПО (соціальні та медичні заклади, ЦНАП, органи влади, Укрпошта, бакни тощо).

15. Забезпечення доступу маломобільних груп населення до захисних споруд цивільного захисту, зокрема проведення оцінки потреб, фінансування для створення умов, визначення строків облаштування споруд цивільного захисту засобами, що забезпечують такий доступ. Інформування про мапу розміщення об'єктів, яка є доступною для людей з порушеннями зору.

16. Закупівля транспорту для надання соціальних послуг маломобільним групам населення з числа ВПО.

17. Розробка онлайн мапи доступності для маломобільних груп населення.

18. Облаштування дитячих кімнат в закладах, які надають послуги ВПО (медичні, соціальні заклади, ЦНАП, органи влади тощо): проведення ремонтних робіт, закупівля обладнання, меблів, оплата заробітної платні вихователю.

19. Закупівля обладнання для закладів, які надають послуги ВПО, для забезпечення особам з порушеннями слуху соціальної послуги перекладу на жестову мову (наприклад, планшетів з підключенням до відповідних сервісів, в тому числі онлайн-центр перекладачів жестової мови).

20. Створення просторів (ремонт, закупівля обладнання, меблів, іншого устаткування, проведення навчання тощо), в яких ВПО, в тому числі люди з інвалідністю, будуть мати доступ до комп'ютера, інтернету тощо з відповідним програмним забезпеченням для людей з порушеннями зору, слуху. Наприклад, ці простори можуть бути створені на базі бібліотек. При створенні таких просторів необхідно передбачити фізичну доступність вхідної групи, туалету.

21. Створення цифрової доступності офіційних електронних ресурсів органів влади - зробити сайти органів місцевого самоврядування, органів державної влади доступними відповідно до стандарту, який розробили Мінцифри.

22. Створення центрів громадської активності, які дозволять залучити ВПО до життя приймаючих громад, адаптуватись: ремонт та обладнання таких центрів у відповідності до стандартів фізичної безбар'єрності, підтримка міні-ініціатив тощо. Також це можуть бути молодіжні центри, дозвіллеві центри тощо

23. Посилення роботи інклюзивно-ресурсних центрів для дітей з особливими освітніми потребами з числа ВПО: ремонт та обладнання таких центрів, підвищення кваліфікації спеціалістів, запровадження на їх базі послуги раннього втручання, закупівля для них транспорту та інш.

24. Проведення на базі центрів розвитку малого та середнього бізнесу (якщо такі є в громадах) чи Дія.Бізнес, центрів зайнятості, партнерських ГО, бізнес-асоціацій, університетів короткотермінових навчальних курсів з підготовки та перепідготовки ВПО новим професіям, які є актуальними для області, відкриттю власної справи тощо, в тому числі для людей старшого віку, людям з інвалідністю та інш.

25. Видача грантів на розвиток бізнесу, працевлаштування працедавцями маломобільних груп населення з числа ВПО (наприклад, міжнародна організація компенсує працедавцю частину заробітної платні або повну суму на певний період).

26. Посилення обласного та міських контакт-центрів, які працюють при органах влади: закупівля відповідного обладнання, програмного забезпечення, створення відповідних міських чат-ботів, навчання співробітників, обладнання приміщень для розміщення таких контакт-центрів. Так само такі заходи з посилення колл-центрів можна проводити і в закладах охорони здоров'я.

ВАЖЛИВО! Всі проекти з ремонтів, переобладнання тощо (тобто так звані тверді проекти) повинні супроводжуватися компонентом з навчання для фахівців, які працюють на цьому об'єкті (м'який компонент): наприклад, при закупівлі громадського транспорту важливо провести навчання для водіїв та кондукторів з правильного поводження з маломобільними групами населення, етики спілкування, коректної поведінки тощо.

Радник-уповноважений Президента України
з питань безбар'єрності

 Т.Ломакіна

Додаток до листа № 15/2-01/33
від 22 липня 2022 року

Список розсилки

1. Вінницька обласна військова адміністрація
2. Волинська обласна військова адміністрація
3. Дніпропетровська обласна військова адміністрація
4. Житомирська обласна військова адміністрація
5. Закарпатська обласна військова адміністрація
6. Івано-Франківська обласна військова адміністрація
7. Київська міська військова адміністрація
8. Київська обласна військова адміністрація
9. Кіровоградська обласна військова адміністрація
10. Львівська обласна військова адміністрація
11. Одеська обласна військова адміністрація
12. Полтавська обласна військова адміністрація
13. Рівненська обласна військова адміністрація
14. Тернопільська обласна військова адміністрація
15. Хмельницька обласна військова адміністрація
16. Черкаська обласна військова адміністрація
17. Чернівецька обласна військова адміністрація

Радник-уповноважений Президента України
з питань безбар'єрності

Taty Т. Ломакіна